

رابطه بین سبک‌های یادگیری و رفتار اطلاع‌جویی دانشجویان کارشناسی‌ارشد دانشگاه علوم پزشکی

شهید صدوقی یزد

مریم پارسائیان^{۱*}

چکیده

مقدمه: با توجه به این‌که سبک‌های یادگیری بر شیوه‌ها و روش‌های کسب اطلاعات تأثیر می‌گذارند و باعث بروز رفتارهای اطلاع‌جویی متفاوتی از سوی جستجوگران می‌شوند. در پژوهش حاضر، رابطه بین سبک‌های یادگیری و رفتار اطلاع‌جویی دانشجویان کارشناسی‌ارشد دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد مورد بررسی قرار گرفت.

روش بررسی: این پژوهش کاربردی به روش پیمایشی-تحلیلی انجام شد. جامعه پژوهش شامل ۶۰۱ نفر از دانشجویان کارشناسی‌ارشد دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد در نیمسال اول تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲ بود که با استفاده از فرمول کوکران حجم نمونه‌ای برابر با ۲۳۴ نفر انتخاب گردید. داده‌ها با استفاده از دو پرسشنامه (پرسشنامه سبک یادگیری کلب و پرسشنامه محقق ساخته رفتار اطلاع‌جویی) گردآوری شد. روایی صوری پرسشنامه‌ها توسط اساتید باتجربه تأیید و به منظور تأیید پایایی آنها از آزمون ضریب آلفای کرونباخ استفاده گردید. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آمار استنباطی و به کمک نرم افزار آماری SPSS نسخه ۱۸ انجام گرفت، برای سنجش معنی‌دار بودن رابطه بین سبک‌های یادگیری و رفتار اطلاع‌جویی از ضریب همبستگی پیرسون و برای سنجش معنی‌دار بودن تفاوت سبک‌های یادگیری و رفتار اطلاع‌جویی از نظر جنسیت و دانشکده از آزمون z فیشر استفاده گردید.

نتایج: سبک‌های یادگیری دانشجویان بر رفتار اطلاع‌جویی آنها تأثیر داشت؛ همچنین ضرایب همبستگی سبک‌های یادگیری و رفتار اطلاع‌جویی از نظر جنسیت با یکدیگر تفاوت معنی‌دار داشتند، اما از نظر دانشکده تفاوتی مشاهده نگردید.

نتیجه‌گیری: با شناخت سبک‌های یادگیری دانشجویان و لحاظ نمودن آنها در طراحی نظام‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی، خاصیت تعاملی بودن سیستم افزایش می‌یابد که می‌تواند به نوبه خود منجر به دستیابی بهتر و سریعتر دانشجویان به منابع اطلاعاتی مورد نیاز شود.

واژه‌های کلیدی: سبک‌های یادگیری؛ رفتار اطلاع‌جویی؛ دانشجویان کارشناسی‌ارشد علوم پزشکی

۱- مربی، علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه پیام نور تفت، یزد، ایران.

* (نویسنده مسئول)؛ تلفن: ۰۳۵۱-۸۲۱۶۵۲۱-۰۳۵۱، پست الکترونیکی: parsaeian.maryam@yahoo.com

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۵/۱/۲۰

تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۴/۲۳

مقدمه

از جمله چالش‌های دانشجویان و پژوهشگران، جستجو برای شناسایی، انتخاب و بکارگیری منابع اطلاعاتی مناسب و مرتبط می‌باشد که تحت عنوان رفتار اطلاع‌جویی معرفی می‌شود، تحقیقات انجام گرفته گویای این واقعیت است که جستجوگران تحت تأثیر عوامل مختلف از روش‌های گوناگونی برای کسب اطلاعات بهره می‌گیرند و رفتارهای اطلاع‌جویی متفاوتی از خود بروز می‌دهند (۶-۱). در این میان پژوهش‌هایی به طور ویژه بر جنبه‌های شناختی رفتار فرد و تأثیر آنها بر رفتار اطلاع‌جویی تمرکز دارد. این تحقیقات با اعتقاد به این اصل که مطالعه انگیزه و شخصیت کاربر می‌تواند نظام را به درک وسیعی از رفتار اطلاع‌جویی وی نایل کند، صورت پذیرفته و بر فرایندهای شناختی همچون فرایندهای حافظه، عوامل معنایی و سبک‌های یادگیری تمرکز دارند. سبک یادگیری، ترکیبی از خصیصه‌های شناختی، عاطفی و روانشناختی است که به عنوان شاخصی جهت فهم چگونگی یادگیری افراد و نحوه دریافت، پردازش و استفاده از اطلاعات در حل مسائل بکار می‌رود (۷). سبک‌های یادگیری، بیشترین نقش را در رفتار جستجوگران اطلاعات ایفا می‌کنند. جستجوگران برای انتخاب راهبرد از این سبک‌ها تأثیر می‌پذیرند و از دانش پیشین خود در این راستا بهره‌های بسیار می‌جویند. بنابراین اگر بپذیریم که جستجوی اطلاعات یا همان فرایند اطلاع‌جویی یکی از روشها و عناصر یادگیری است اگر مشخص گردد که سبک یادگیری با رفتار اطلاع‌جویی رابطه دارد آنگاه می‌توان بر مبنای سبک یادگیری و نیز با در نظر گرفتن مؤلفه‌های دیگری که بر رفتار اطلاع‌جویی تأثیر دارند، رفتار اطلاع‌جویی را پیش بینی نمود. به عبارت دیگر با شناخت صحیح و کنترل سبک‌های یادگیری می‌توان رفتارهای اطلاع‌جویی جستجوگران را تا حد زیادی به مسیرهای مشخص و هدفمند هدایت کرد. شناخت این عوامل و حرکت در جهت کاهش تأثیر عوامل مداخله‌گر در رفتار

جستجوگران، کمک شایان توجهی به بهبود رفتار اطلاع‌جویی کاربران تلقی می‌گردد (۸).

سبک‌های یادگیری انواع متعددی دارند که از میان آنها سبک‌های یادگیری شناختی از اهمیت بیشتری برخوردارند که به روشهای مورد استفاده شخص برای ادراک موضوعات، به خاطر سپردن اطلاعات، اندیشیدن و حل مسأله گفته می‌شود (۹). از مهمترین سبک‌های یادگیری شناختی سبک یادگیری کلب است که براساس یک چرخه چهار مرحله‌ای، به نام چرخه یادگیری تجربه‌ای بنا شده و از نظریه یادگیری دیوید کلب (۱۹۸۴-۱۹۸۵ میلادی) استخراج گردیده است. بنا به نظریه کلب یادگیرندگان در هنگام یادگیری دو وظیفه اصلی دارند که با ترجیحات دو قطبی متمایزی آنها را انجام می‌دهند: اولین وظیفه آنها کسب تجارب یا درک اطلاعات است که با یکی از این دو روش انجام می‌گیرد: تجربه عینی یا مفهوم‌سازی انتزاعی. دومین وظیفه یادگیرندگان نیز پردازش یا تبدیل اطلاعات است که با یکی از این دو روش انجام می‌گیرد: مشاهده تأملی یا آزمایشگری فعال. بر این اساس چهار شیوه اصلی برای یادگیری وجود دارد: تجربه عینی، مشاهده تأملی، مفهوم‌سازی انتزاعی و آزمایشگری فعال (۱۰). سبک تجربه عینی، از تجارب خاص می‌آموزد، با دیگران ارتباط برقرار می‌کند و به احساس خود و دیگران حساس است. سبک مفهوم‌سازی انتزاعی بر تحلیل منطقی اندیشه‌ها تأکید می‌ورزد، در کارهای خود طرح ریزی نظامدار به کار می‌بندد و با توجه به درک و فهم اندیشمندان امور عمل می‌کند. سبک آزمایشگری فعال شامل توانایی انجام دادن امور، خطر کردن و تأثیر گذاشتن بر دیگران از راه عمل است و سرانجام سبک یادگیری مشاهده تأملی براساس مشاهده دقیق پیش از داوری، دیدن امور از زوایای مختلف و جستجو برای کسب معانی امور عمل می‌کند (۱۱).

بر این اساس توجه به تأثیر عوامل شناختی بر رفتار اطلاع‌جویی، توجه پژوهش‌های زیادی را به خود جلب نموده

یادگیرندگان در یک محیط یادگیری مبتنی بر وب پرداختند و به این نتیجه رسیدند که بین سبک‌های یادگیری و رفتار اطلاع‌جویی در محیط یادگیری الکترونیکی رابطه معنی‌دار وجود دارد (۱۷). Xie و Huang در پژوهشی در سال ۲۰۱۱ میلادی به بررسی تأثیر سبک یادگیری بر تعاملات کاربران در کتابخانه‌های دیجیتالی پرداختند و به این نتیجه رسیدند که سبک یادگیری بر تعاملات صورت گرفته در کتابخانه‌های دیجیتالی تأثیرگذار است و بنابراین در طراحی کتابخانه‌های دیجیتالی انواع مختلف سبک‌های یادگیری باید در نظر گرفته شود (۱۸). Salarian و همکارانش در پژوهشی در سال ۲۰۱۲ میلادی به بررسی رابطه بین سبک یادگیری شناختی و رفتار اطلاع‌جویی دانشجویان کارشناسی ارشد مهندسی پرداختند و به این نتیجه رسیدند که بین سبک یادگیری شناختی و رفتار اطلاع‌جویی دانشجویان رابطه وجود دارد، همچنین سبک یادگیری شناختی می‌تواند منجر به پیش‌بینی رفتار اطلاع‌جویی شود (۱۹). با توجه به نقش مهم سبک‌های یادگیری در چگونگی درک و تجزیه و تحلیل مطالب از طرف فراگیران و نیز ضرورت طراحی نظام‌های اطلاعاتی براساس چگونگی دریافت، پردازش و ذخیره اطلاعات توسط جستجوگران، همچنین با توجه به این نکته که هم در فرایند جستجوی اطلاعات و هم در سبک یادگیری کلب، دانش و تجربه پیشین شخص و مشورت با سایر افراد نقش اساسی ایفا می‌کند و اینکه سبک کلب از مؤثرترین و پراستنادترین سبک‌ها در حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، خصوصاً، حوزه سواد اطلاعاتی است (۲۰)، در پژوهش حاضر سبک کلب به عنوان مبنای نظری انتخاب می‌شود؛ جامعه پژوهش از حوزه پزشکی می‌باشد که دلیل آن پائین بودن عمر مفید منابع اطلاعاتی حوزه پزشکی و لزوم دسترسی آسان و سریع دانشجویان و پژوهشگران این حوزه به منابع اطلاعاتی مورد نیاز است، بنابراین پژوهش حاضر، درصدد است تا رابطه سبک‌های یادگیری و رفتار اطلاع‌جویی دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد را مورد شناسائی قرار دهد.

است. برای سنجش تأثیر سبک‌های یادگیری بر رفتار اطلاع‌جویی، پژوهشگران انواع متفاوتی از سبک‌های یادگیری شناختی را مورد استفاده قرار داده‌اند از جمله سبک یادگیری کل‌گرا-تحلیلی رایدینگ، سبک یادگیری فلدر و سیلورمن (۱۹۹۶ میلادی) و نیز سبک یادگیری کلب؛ هر چند برخی پژوهش‌ها، بیانگر عدم تأثیر سبک یادگیری بر رفتار اطلاع‌جویی می‌باشند (۱۲،۱۳). اما پژوهش‌هایی نیز حکایت از تأثیر سبک یادگیری بر رفتار اطلاع‌جویی داشت. Oh در پژوهشی در سال ۲۰۰۲ به بررسی تأثیر سبک‌های یادگیری شناختی بر روی رفتار اطلاع‌جویی کاربران در محیط‌های پیوسته بازیابی اطلاعات پرداخت، نتایج نشان داد که تیپ‌های شخصیتی خاصی از افراد در استفاده از کاتالوگ‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی پیوسته، انعطاف‌پذیر و کارآمد می‌باشند؛ همچنین متغیرهای خاصی از جمله توانایی استفاده از تکنولوژی کامپیوتر و تجربه جستجوی پیوسته بر انجام جستجو و انتخاب ابزارهای راهیابی در محیط‌های پیوسته تأثیر می‌گذارند (۱۴). Ford و همکارانش در پژوهشی در سال ۲۰۰۲ میلادی به این نتیجه رسیدند که افراد دارای تیپ شخصیتی وابسته به زمینه (کل‌گرا) در هنگام تشخیص، تعریف، جستجو و حل مسأله موردنظرشان اجتماعی-تر از افراد با تیپ شخصیتی مستقل (تحلیلی) رفتار می‌کنند؛ همچنین پژوهشگران با شخصیت مستقل، تحلیلی‌تر و فعالتر از پژوهشگران با شخصیت وابسته هستند (۱۵). Jones در پژوهشی در سال ۲۰۰۷ میلادی، مطابق ویژگی‌های هر یک از سبک‌های چهارگانه کلب، دستورالعمل‌های خاصی تهیه کرد که در نتیجه آن هر دانشجو می‌توانست مطابق با سبک خود، روشی را جهت جستجو در پایگاه انتخاب نموده و در نتیجه ویژگی تعاملی سیستم افزایش یابد؛ نتایج نشان داد که اگر ویژگی تعاملی بودن در سیستم لحاظ گردد جلسات یادگیری سواد اطلاعاتی پربارتر می‌شود (۱۶). Bousiba و همکارانش در پژوهشی در سال ۲۰۰۹ میلادی، از طریق تجزیه و تحلیل تراکنش‌های صورت گرفته و نیز اجرای دو آزمون اشکال گروهی نهفته ویتکین (۱۹۷۱ میلادی) و فولدر و سیلورمن (۱۹۹۶ میلادی) به بررسی رابطه بین سبک یادگیری و رفتار راهیابی

روش بررسی

پژوهش کاربردی از روش پیمایشی- تحلیلی استفاده شد. جامعه آماری، کلیه دانشجویان کارشناسی ارشد دانشکده‌های پزشکی- داروسازی و پیراپزشکی- بهداشت دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی شهرستان یزد در سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲ بودند ($N=601$). بر اساس فرمول کوکران حجم نمونه ۲۳۴ نفر برآورد و به شیوه تخصیص متناسب با حجم هر طبقه، حجم نمونه به نسبت حجم هر طبقه اختصاص داده شد به عبارت دیگر متناسب با تعداد دانشجویان هر دانشکده و با استفاده از نمونه‌گیری تصادفی نسبت به انتخاب دانشجویان دانشکده‌ها و تکمیل پرسشنامه مبادرت شد. برای گردآوری داده‌ها از دو پرسشنامه با سؤالات بسته استفاده شد:

۱) پرسشنامه سبک‌های یادگیری کلب که از دوازده جمله تشکیل شده و برای هر جمله چهارگزینه پیشنهاد شده است. آزمودنی پاسخ پیشنهادی را با توجه به نحوه یادگیری خود از نمره یک تا چهار رتبه‌بندی می‌کند. برای بدست آوردن سبک یادگیری آزمودنی، ابتدا گزینه‌های اول هر دوازده سؤال باهم جمع می‌شوند و این کار برای گزینه‌های دوم، سوم و چهارم نیز تکرار خواهد شد. به این ترتیب چهار نمره کلی برای چهار سبک یادگیری به دست می‌آید، نمره‌ای که از بقیه نمره‌ها بیشتر است بیان کننده سبک و الگوی غالب آزمودنی خواهد بود. از آنجایی که این پرسشنامه در پژوهشهای روانشناسی پرورشی و یادگیری فراوانی در داخل و خارج کشور استفاده شده، روایی آن مورد تأیید است؛ پایایی پرسشنامه از طریق آلفای کرونباخ به شرح زیر بدست آمد (جدول ۱).

جدول ۱. ضریب آلفای کرونباخ برای هر یک از سبک‌های پرسشنامه کلب

ردیف	نوع مقیاس	آلفای کرونباخ
۱	آغاز	۰/۹۰۰
۲	پیوند یابی	۰/۸۴۰
۳	مرور	۰/۸۳۹
۴	تمایزیابی	۰/۸۴۶
۵	استخراج	۰/۸۳۰
۶	توقف	۰/۸۵۳

جدول ۲. ضریب آلفای کرونباخ برای هر یک از مقیاس‌های پرسشنامه رفتار اطلاع‌جویی

ردیف	نوع سبک	آلفای کرونباخ
۱	تجربه عینی	۰/۷۹۱
۲	مفهوم‌سازی انتزاعی	۰/۷۴۲
۳	مشاهده تأملی	۰/۸۳۳
۴	آزمایشگری فعال	۰/۷۵۴

۲) پرسشنامه محقق ساخته رفتار اطلاع‌جویی، که از شش جمله تشکیل شده و برای هر جمله چهارگزینه پیشنهاد شده است، آزمودنی پاسخ پیشنهادی را با توجه به نحوه جستجوی اطلاعات از نمره یک تا پنج رتبه بندی می‌کند. روایی پرسشنامه با استناد به قضاوت اساتید رشته تأمین گردید که پس از انجام اصلاحات و تأیید به اجرای نهایی درآمد. پایایی پرسشنامه از طریق محاسبه ضریب آلفای کرونباخ بدست آمد (جدول ۲).

از ۲۳۴ پرسشنامه توزیع شده، جمعاً ۲۳۰ پرسشنامه جمع‌آوری گردید. پس از تعیین و نمره‌گذاری سبک یادگیری و رفتار اطلاع‌جویی، نمرات به عنوان بخشی از مجموعه داده‌ها از طریق نرم‌افزار آماری SPSS نسخه ۱۸ به همراه متغیرهای مربوط به ویژگی‌های فردی و تحصیلی پاسخگویان بر مبنای آزمون‌های آماری توصیفی و استنباطی پردازش گردید.

نتایج

معنی‌داری پنج‌درصد ($p \leq 5\%$) دارای رابطه مثبت و معنی‌دار هستند که نشان می‌دهد سبک یادگیری دانشجویان بر رفتار اطلاع‌جویی آنها تأثیر دارد (جدول ۳).

یافته‌ها نشان داد به جز سبک مفهوم‌سازی انتزاعی و مؤلفه آغاز که دارای رابطه منفی و معنی‌دار بودند و نیز سبک تجربه عینی و آغاز که رابطه منفی و غیرمعنی‌دار داشتند؛ بیشتر مؤلفه‌های سبک‌های یادگیری و رفتار اطلاع‌جویی در سطح

جدول ۳. مقادیر همبستگی رابطه بین سبک‌های یادگیری و ابعاد رفتار اطلاع‌جویی

ابعاد رفتار اطلاع‌جویی	آغاز	پیوندیابی	مرور	تمایزیابی	استخراج	توقف
سبک یادگیری						
تجربه عینی CE	-۰/۱۰۸	۰/۱۴۴	*۰/۲۶۸	*۰/۲۸۱	*۰/۳۳۳	*۰/۵۸۵
مشاهده تأملی RO	*۰/۴۲۶	*۰/۵۲۲	*۰/۵۰۹	*۰/۴۶۳	*۰/۲۳۰	۰/۲۲۳
مفهوم‌سازی انتزاعی AC	*-۰/۳۷۴	-۰/۹۵	*۰/۱۶۵	*۰/۲۲۲	*۰/۱۷۹	*۰/۵۲۸
آزمایشگری فعال AE	*۰/۲۰۷	*۰/۴۱۴	*۰/۵۰۱	*۰/۳۲۸	*۰/۲۳۳	*۰/۲۶۹

* $p \leq 0.05$

جدول ۴. مقادیر همبستگی رابطه بین سبک‌های یادگیری و ابعاد رفتار اطلاع‌جویی در دانشجویان دختر

ابعاد رفتار اطلاع‌جویی	آغاز	پیوندیابی	مرور	تمایزیابی	استخراج	توقف
سبک یادگیری						
تجربه عینی CE	۰/۷۱	*۰/۲۴۰	*۰/۲۶۸	*۰/۲۷۹	*۰/۳۶۷	**۰/۵۸۹
مشاهده تأملی RO	*۰/۵۳۱	*۰/۶۲۶	*۰/۵۳۶	*۰/۴۶۲	*۰/۳۹۶	**۰/۳۵۴
مفهوم‌سازی انتزاعی AC	*-۰/۱۸۸	*۰/۱۳۵	*۰/۲۸۵	*۰/۳۰۵	*۰/۳۰۵	**۰/۵۷۴
آزمایشگری فعال AE	*۰/۳۱۵	*۰/۵۶۶	*۰/۵۲۵	*۰/۳۷۳	*۰/۳۵۹	**۰/۴۱۶

* $p \leq 0.05$

مقایسه مقادیر همبستگی در سطح معنی‌داری پنج‌درصد برای دانشجویان دختر نشان می‌دهد که بیشتر مؤلفه‌های سبک‌های یادگیری و رفتار اطلاع‌جویی دانشجویان دختر دارای رابطه مثبت و معنی‌دار هستند، به عبارتی سبک یادگیری دانشجویان دختر بر رفتار اطلاع‌جویی آنها تأثیر دارد (جدول ۴).

مقایسه مقادیر همبستگی در سطح معنی‌داری پنج‌درصد برای دانشجویان دختر نشان می‌دهد که بیشتر مؤلفه‌های سبک‌های یادگیری و رفتار اطلاع‌جویی دانشجویان دختر دارای رابطه مثبت و معنی‌دار هستند، به عبارتی سبک یادگیری دانشجویان دختر بر رفتار اطلاع‌جویی آنها تأثیر دارد (جدول ۴).

جدول ۵. مقادیر همبستگی رابطه بین سبک‌های یادگیری و ابعاد رفتار اطلاع‌جویی در دانشجویان پسر

ابعاد رفتار اطلاع‌جویی	آغاز	پیوندیابی	مرور	تمایزیابی	استخراج	توقف
سبک یادگیری						
تجربه عینی CE	-۰/۰۲۱	*۰/۳۶۷	*۰/۲۷۲	*۰/۲۷۴	*۰/۴۰۷	*۰/۵۹۴
مشاهده تأملی RO	*۰/۶۷۶	*۰/۷۶۹	*۰/۵۸۷	*۰/۴۸۰	*۰/۵۷۱	*۰/۴۷۷
مفهوم‌سازی انتزاعی AC	۰/۸۳۰	*۰/۴۶۵	*۰/۳۹۴	*۰/۴۲۲	*۰/۴۷۲	*۰/۶۴۲
آزمایشگری فعال AE	*۰/۴۵۵	*۰/۷۵۹	*۰/۵۷۳	*۰/۴۳۳	*۰/۴۹۵	*۰/۵۶۲

* $p \leq 0.05$

ضریب همبستگی سبک‌های مفهوم سازی انتزاعی، مشاهده تأملی و آزمایشگری فعال با مؤلفه‌های رفتار اطلاع‌جویی دانشجویان پسر از دختر بیشتر می‌باشد؛ به عبارتی از نظر مقدار ضریب همبستگی بین سبک‌های یادگیری و مؤلفه‌های رفتار اطلاع‌جویی، دانشجویان پسر نسبت به دختر نمره بیشتری داشتند (جدول ۶).

جدول ۶. مقادیر همبستگی رابطه بین سبک‌های یادگیری و ابعاد رفتار اطلاع‌جویی در دانشجویان دختر و پسر

ابعاد رفتار اطلاع‌جویی						
سبک یادگیری	آغاز	پیوندیابی	مرور	تمایزیابی	استخراج	توقف
تجربه عینی CE	*۰/۶۵	*۱/۷۸	*۰/۰۳	-۰/۰۶	*۰/۶۴	*۰/۱
مشاهده تأملی RO	*۲/۲۷	*۳/۲۶	*۰/۸۳	*۰/۱۶	*۳/۰۸	*۲/۱۷
مفهوم‌سازی انتزاعی AC	*۳/۵۴	*۴/۴۵	*۱/۸۶	*۱/۶۷	*۲/۴۶	*۱/۲۹
آزمایشگری فعال AE	*۲/۰۹	*۴/۱۱	*۰/۷۵	*۰/۹۱	*۲/۲۷	*۲/۶۷

* $p \leq 0.05$

عبارت دیگر دانشجویان پسر در مراحل مختلف انجام جستجوهای خود بیشتر از سبک‌های یادگیری خود تأثیر می‌پذیرند؛ اما از نظر دانشکده، هر چند نتایج حاکی از تأثیر نوع دانشکده بر رفتار اطلاع‌جویی دانشجویان بود؛ اما این تفاوت معنی دار نبود. در بررسی رابطه بین سبک‌های یادگیری و رفتار اطلاع‌جویی چه به صورت کلی و چه براساس جنسیت و نوع دانشکده، تنها مورد استثناء از عدم رابطه سبک یادگیری و رفتار اطلاع‌جویی سبک تجربه عینی و مؤلفه آغاز و نیز سبک مفهوم‌سازی انتزاعی و مؤلفه پیوندیابی بودند که با یکدیگر رابطه‌ای نداشتند. نتایج نشان داد دانشجویان با سبک تجربه عینی در مرحله شناسایی و انتخاب موضوع پژوهش کمتر از راهنمایی دوستان، اساتید و متخصصین موضوعی بهره‌مند می‌شوند و بیشتر تمایل دارند در شناسایی منابع اطلاعاتی مرتبط با حوزه موردنظر خود و نیز شناسایی انتخاب کلیدواژه‌های تخصصی، جستجو و انتخاب منابع اطلاعاتی و تحلیل و تفسیر منابع اطلاعاتی بازیابی شده از راهنمایی دوستان، اساتید و متخصصین موضوعی استفاده نمایند. دانشجویان با سبک مشاهده تأملی بیشتر از طریق

سنجش معنی‌دار بودن تفاوت بین سبک‌های یادگیری و مؤلفه‌های رفتار اطلاع‌جویی براساس جنسیت نشان داد که در کل بین سبک‌های یادگیری و رفتار اطلاع‌جویی از نظر جنسیت تفاوت معنی‌داری وجود دارد؛ بدین صورت که هرچند از نظر مقدار ضریب همبستگی بین سبک تجربه عینی و مؤلفه‌های رفتار اطلاع‌جویی از نظر جنسیت تفاوتی وجود ندارد؛ مقدار

سنجش معنی‌دار بودن تفاوت بین سبک‌های یادگیری و رفتار اطلاع‌جویی از نظر نوع دانشکده به همان شیوه سنجش براساس جنسیت انجام گرفت، نتایج نشان داد که هرچند سبک یادگیری دانشجویان دانشکده‌های پزشکی-داروسازی و پیراپزشکی-بهداشت بر روی رفتار اطلاع‌جویی آنها تأثیر می‌گذارد، اما این تفاوت از نظر نوع دانشکده معنی‌دار نمی‌باشد.

بحث

در این مطالعه رابطه بین سبک‌های یادگیری و رفتار اطلاع‌جویی دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه علوم پزشکی بررسی شد. نگاه کلی به نتایج نشان داد که سبک یادگیری دانشجویان ارشد پزشکی بر رفتار اطلاع‌جویی آنها تأثیر دارد؛ نتایج این پژوهش نتایج پژوهش‌های انجام شده توسط Oh، Xie و Huang، Salarian، Bousiba، Jones، Ford را مبنی بر تأثیر سبک یادگیری بر رفتار اطلاع‌جویی تأیید می‌نماید. در این پژوهش، معنی دار بودن تفاوت ضریب همبستگی بین دانشجویان دختر و پسر در رابطه بین سبک‌های یادگیری و رفتار اطلاع‌جویی نشان داد که سبک یادگیری دانشجویان پسر نسبت به دختر تأثیر بیشتری بر رفتار اطلاع‌جویی آنها دارد؛ به

مشاهده دقیق شماره‌های تازه منتشرشده مجلات، نمایه‌نامه‌ها و چکیده‌نامه‌ها اقدام به انتخاب موضوع و شناسایی منابع اطلاعاتی مرتبط با حوزه موردنظر خود می‌نمایند، این دانشجویان در مرحله شناسایی و انتخاب کلیدواژه‌های تخصصی جهت انجام جستجو در پایگاه‌ها صرفاً مقالات مجلات، متون و اصطلاحنامه‌های تخصصی را مورد مشاهده دقیق قرار می‌دهند، انتخاب منابع و موفقیت در دستیابی به منابع اطلاعاتی مرتبط با موضوع پژوهش در این گروه به مشاهده دقیق و بررسی کامل چکیده و متن کامل مقاله و نیز نمایه‌نامه‌ها و چکیده‌نامه‌ها بستگی دارد، دانشجویان با سبک مفهوم‌سازی انتزاعی بیشتر از طریق خواندن نظریه‌ها، مطالعه انفرادی و تفکر و تحلیل منطقی منابع اطلاعاتی اقدام به انتخاب موضوع پژوهشی و نیز شناسایی و انتخاب کلیدواژه‌های تخصصی جهت جستجو در پایگاه‌ها می‌نمایند، این دانشجویان بیشتر از یک رویکرد نظام‌دار جهت جستجو و انتخاب منابع و تحلیل و تفسیر منطقی اطلاعات بازیابی شده مطابق با نیاز اطلاعاتی خود استفاده نموده و در مرحله شناسایی منابع مرتبط با موضوع خود کمتر از مطالعه انفرادی و تفکر و تحلیل منطقی استفاده می‌نمایند. دانشجویان با سبک آزمایشگری فعال، از طریق انجام فعالیتهای آموزشی و پژوهشی و جستجو در منابع اینترنتی معتبر و پایگاه‌های اطلاعاتی به صورت شخصی، موضوع موردنظر جهت انجام کار پژوهشی و نیز منابع اطلاعاتی مرتبط را انتخاب می‌نمایند، این دانشجویان کلیدواژه‌های تخصصی جهت جستجو در پایگاه‌ها را از طریق سعی و خطا و جستجو به صورت شخصی شناسایی نموده و با بکارگیری نهایت تلاش سعی می‌نمایند به منابع اطلاعاتی مورد نیاز خود دسترسی نمایند.

از محدودیت قابل توجه این پژوهش، می‌توان به انتخاب دانشجویان مقطع ارشد رشته‌های علوم پزشکی دانشگاه شهید صدوقی یزد اشاره نمود که تعمیم‌پذیری یافته‌های تحقیق را محدود نموده است. محدودیت دیگر نیز، استفاده همزمان از دو پرسشنامه بود که پرکردن آنها علی‌رغم میل

باطنی برخی پاسخ‌دهندگان، هم‌زمان بر بود و هم اینکه در برخی موارد نیاز به توضیحات تکمیلی از سوی محقق داشت.

نتیجه‌گیری

با توجه به اهمیت و ضرورت دسترسی دانشجویان علوم پزشکی به منابع اطلاعاتی الکترونیکی و نیز لزوم هدایت صحیح و هدفمند در استفاده مؤثر از این منابع، نتایج حاصل می‌تواند برای طراحان نظام‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی، کتابداران و نیز مسئولان آموزشی دانشگاه‌های علوم پزشکی ارزشمند باشد. با توجه به اینکه در هرکدام از سبک‌ها، روش‌های یادگیری و دریافت و پردازش اطلاعات متفاوت است، در نظرگرفتن این تفاوت‌ها و گنجاندن روش غالبی که دانشجوی پزشکی در پردازش و تحلیل اطلاعات و به بیانی دیگر یادگیری به کار می‌برد، می‌تواند منجر به بهبود طراحی نظام‌ها، پایگاه‌های اطلاعاتی و حتی برنامه‌های آموزشی پزشکی گردد. در صورتی که طراحان نظام‌های اطلاعاتی از تفاوت‌های فردی دانشجویان در دریافت و پردازش اطلاعات خصوصاً سبک‌های یادگیری آگاهی داشته باشند، چه بسا بهتر بتوانند ویژگی‌های متفاوت افراد در هریک از سبک‌های مورد مطالعه را در طراحی بخشهای مختلف پایگاه‌های اطلاعاتی و از جمله محیط‌های رابط جستجو لحاظ نموده و بدین وسیله خاصیت تعاملی بودن سیستم را افزایش دهند؛ در این صورت هر دانشجو می‌تواند مطابق با سبک یادگیری خود، با سیستم ارتباط برقرار نموده و شیوه جستجوی خود را به گونه‌ای هدایت نماید که نتیجه آن دسترسی به مرتبط‌ترین و مفیدترین یافته‌ها باشد، اهمیت این مورد برای دانشجویان علوم پزشکی که هر لحظه نیازمند به دسترسی به اطلاعات روزآمد می‌باشند بسیار بیشتر است. کتابداران نیز که از دغدغه‌های همیشگی آنها تهیه مناسب‌ترین و مرتبط‌ترین منابع اطلاعاتی و نیز طراحی کتابخانه‌ها به گونه‌ای بوده است که کاربران بتوانند به سرعت و سهولت به منابع موردنیاز خود دسترسی داشته باشند، می‌توانند با آگاهی از تفاوت‌های فردی دانشجویان در دریافت و پردازش اطلاعات، روش‌های بهتر و کارآمدتری را در طراحی بخش‌های مختلف کتابخانه خصوصاً بخش مرجع و نیز تدوین راهبردهای جستجو

آزمایشگاه‌های عملی، به دانشجویان در بهره‌گیری بهتر و مناسب‌تر از منابع علمی، تحقیقاتی و نیز کارگاه‌ها کمک نمایند.

سیاسگزاری

از دکتر حمیدرضا جمالی مهموئی از دانشگاه خوارزمی بابت راهنمایی‌هایشان سپاسگزارم. این مقاله حاصل تحقیق مستقل بدون حمایت مالی می‌باشد.

لحاظ نمایند و از این طریق به دستیابی بهتر و سریع‌تر دانشجویان پزشکی به منابع اطلاعاتی مرتبط کمک نمایند. مسئولان آموزش عالی نیز در صورتی که از توانمندی‌های متفاوت دانشجویان پزشکی در یادگیری و درک مطالب آگاه باشند، می‌توانند با در نظر گرفتن این تفاوت‌ها در فرایندهای برنامه‌ریزی آموزش پزشکی و نیز طراحی کارگاه‌ها و

References

- 1- Asemi A, Riyahiniya, N. *The Awareness and Use of Digital Resources in the Libraries of Isfahan University of Medical Sciences*. Electronic Library 2007; 25(3): 316-27. [Persian]
- 2- Kai-Wah C, Samuel, Law N. *Development of Information Search Expertise: Research Students' Knowledge of Databases*. Online Information Review 2005; 29(6): 621-42.
- 3- Brown CM. *Information Seeking Behavior of Scientists in Electronic Information Age: Astronomers, Chemists, Mathematicians and Physicists*. J Am Society Information Sci 1999; 50(1): 929-43.
- 4- Darzi S. *The Investigation of Graduate Students in Mazandaran University in Using of Online Information Resources*. J Epistemology Quarterly 2011; 3(12): 17-25. [Persian]
- 5- Raad I. *The Information Seeking Behavior of Graduate Students in Azad University in Using of Online information Resources*. Library Information Science Quarterly 2009; 47(12): 141-68. [Persian]
- 6- Torabi L. *The Study of the Extent Using of Electronic Medical Resources in Central Libraries and Faculties of Tehran Universities form the Librarian`s Perspective [thesis]*. Tehran: Tehran University of medical science, school of health management and information sciences; 2001. [Persian].
- 7- Ghasemi NAD, Fathi Ashtiani A, Raeisi F. *Attribution Styles and Converging-Divergibg Learning Styles in Depressed and Non-depressed Students*. J Behavioral Sci (JBS) 2009; 3(2): 105-11. [Persian]
- 8- Norouzi Chakali A. *The Main Factors Influencing in Information Seeking Behavior*. Library Information Seeking Behavior Quarterly 2006; 9(1): 144-74. [Persian]
- 9- Saif A. *Modern Educational Psychology: Psychology of Learning and Instruction*. Tehran: Doran; 2011: 258-69. [Persian]
- 10- Emamipour S, Shams Esfandabad H. *Learning and Cognitive Styles: Theories and Tests*. Tehran: Samt; 2011: 45-7. [Persian]
- 11- Izadi S, Edmolae M. *The Study of Relationship Among Learnig Styles, Personal Characteristics and Students` Educational Action*. Daneshvar Rafter 2007; 14(27): 15-28. [Persian]

- 12- Papaeconomou C, Zijlema A, Inawerson P . *Searchers Relevance Judgment and Criteria in Evaluating Web Pages in a Learning Style Perspective*. Paper presented at the second international symposium on information interaction in context. USA, 2008.
- 13- Mirza beigi M, Sanat jou A, Dayyani M. *The Evaluation of Relevance Judgment Procedure in Selection and Evaluation of Information Resources from the Approach of Theory of Cognitive Style*. Library Information Sci Quarterly 2013; 60(4): 93-118. [Persian]
- 14- Oh E. *Learning Styles and Information Seeking Behaviors in Online Information Retrieval Environments: Focusing on the Use of Online Library Catalogs and EElectronic Databases*. In R. Ferdig, C. Crawford, R. Carlsen, N. Davis, J. Price, R. Weber & D. Willis (Eds.), Proceedings of Society for Information Technology & Teacher Education International Conference 2004; 1324-1329. Chesapeake, VA: Association for the Advancement of Computing in Education (AACE). Retrieved April 6, 2016 at: <https://www.learntechlib.org/p/13658>.
- 15- Ford N, Wilson T.D, Foster A, Ellis D. *Information Seeking and Mediated Searching. Part4. Cognitive Styles in Information Seeking*. J Am Society Information Science Technology 2002, 53 (9): 728-35.
- 16- Jones R, Peters K, Shields E. *Transform your Trining: Practical Approaches to Interactive Information Literacy Teaching*. J Information Literacy 2007; 1: 35-42.
- 17- Bousiba N, Rebai I, Labat J, Balla A. *Analyzing the Relationship Between Learning Styles and Navigation Behavior in Web-based Educational System*. Knowledge Management E-Learning: An Int J 2009; 2(4): 400-21.
- 18- Huang C, Xie I. *Help Feature Interactions in Digital Libraries: Influence of Learning Styles*. paper presented at the Proceeding of the ASIST. United States: New Orlean, 2011.
- 19- Salarian M, Ibrahim R, Nemati K. *The Relationship Between Users Cognitive Style and Information Seeking Behavior Among Postgraduate Engineering Students*. Procedia–Social Behavioral Sci 2012; 56: 461-65.
- 20- Sanderson. *Using Learning Styles in Information Literacy: Critical Considerations for Librarians*. J Academic Librarianship 2011; 37: 376-85.

The Relationship between Learning Styles and Information Seeking Behavior in Master Degree Students of Medical Sciences in Shahid Sadoughi University of Medical Sciences in Yazd

Parsaeian M (MSc.)*¹

¹ Faculty of psychology and education sciences, Payam Nour university of Taft, Yazd, Iran.

Received: 14 Jul 2014

Accepted: 08 Apr 2016

Abstract

Introduction: Learning styles influence the methods and ways of obtaining information and lead to the variety of information seeking behaviors from the searchers. This study aimed to investigate the relationship between learning styles and information seeking behavior in master degree students of medical science in Shahid Sadoughi University of Medical Sciences in Yazd.

Methods: This study was a cross-sectional analytic study. The population of the study was 601 master degree students of Shahid Sadoughi University of Medical Sciences in Yazd in 2013-2015. They were all freshmen. The sample size of 234 students was determined using Cochran formula. Data were collected by two questionnaires (Kolb questionnaire and researcher-made seeking behavior questionnaire). The validity of questionnaires was confirmed by a panel of experts and their reliability was confirmed by Cronbach's alpha. Data analysis was done by inferential statistics and statistical software SPSS (version 18). Measuring the significant relationship between learning styles and information seeking behavior was done with Pierson correlation coefficient. The significant difference between learning styles and information seeking behavior in terms of gender and faculty was examined by Fisher's test.

Results: Learning styles had effect on information seeking behavior; also correlation coefficients between the learning styles and information seeking behavior had significant difference, but there was no difference in terms of faculty.

Conclusion: Recognition of learning styles and including it into designing of information systems may increase system's interactivity that it may lead to have better and faster accessibility to information resources.

Key Words: Learning Styles, Information Seeking Behavior, Master Degree Students Of Medical Science

This paper should be cited as:

Parsaeian M. *The Relationship between Learning Styles and Information Seeking Behavior in Master Degree Students of Medical Sciences in Shahid Sadoughi University of Medical Sciences in Yazd.* J Med Edu Dev; 11(2): 124-33.

* Corresponding Author: Tel: +9835 38216521, Email: parsaeian.maryam@yahoo.com